

Een bakstenen blokkendoos als klooster

Als een verstilte enclave ligt de voormalige priorij van Doornburgh in Maarssen verscholen achter hoge muren. Gebouwd door de architect van de zogeheten Bossche School, Jan de Jong.

Peter van de Vusse

Wie rust en stilte zoekt en wil reflecteren, kan een bezoek brengen aan Buitenplaats Doornburgh in Maarssen. Op het landgoed van het 18de eeuwse landhuis bevindt zich de voormalige priorij Emmaus van de zusters van de Kanunnikessen van het Heilige Graf, die daar tot 2016 in afzondering leefden. Het oude klooster, de buitenplaats zelf en het landgoed eromheen zijn verkocht aan MeyerBergman Erfgoed Groep, die de gebouwen herontwikkelt.

De priorij, waarin nu een tentoonstelling te zien is over de architectuur van de Bossche School en het leven van de zusters, is een opvallend strak en modern gebouw. In niets lijkt het op het traditionele beeld van een klooster. Architect Jan de Jong (1917-2001), leerling van de benedictijner monnik en architect Dom Hans van der Laan, ontwierp de priorij tussen 1958 en 1966, toen de snel groeiende gemeenschap van de zusters meer ruimte nodig had. Tot die tijd verbleven de zusters in het hoofdhuis op de buitenplaats zelf.

De Jong ontwierp de priorij volgens de principes van de zogeheten Bossche School. Dat is een stroming in de architectuur die ruimtes ordent volgens strakke principes en vaste wiskundige maten. „Aan de buitenkant lijkt de priorij op een bakstenen

“**Het gebouw is zo gemaakt dat je er tot rust komt**

– Joanna van Dorp

blokkendoos”, zegt erfgoedkenner Ben Verfürden van de MeyerBergman Erfgoed Groep. „Maar het ontwerp is even gewaagd als vernieuwend. De zusters hebben jaren moeten ijveren, voordat de vergunning voor de bouw in orde was. De priorij mocht niet detoneren met de sjeke buitenplaats. Het resultaat is een sober maar modern gebouw met kubistische volumes en rechte vormen zonder veel aandacht voor versieringen.”

Curator van de tentoonstelling *Een Huis voor de Geest* Caroline Voet stelt dat het gebouw net zo gekoesterd moet worden als het Rietveld Schröderhuis in Utrecht, dat op de lijst van Wereld Erfgoed van Unesco staat. „De priorij komt tot leven als je erdoorheen loopt”, zegt Joanna van Dorp, hoofd programmering. „Architect Jan de Jong werkte met een zelfontwikkeld matensysteem dat erop gericht was de menselijke maat in het gebouw te brengen. Het gebouw is zo gemaakt dat je tot rust komt.”

Om die sfeer van geborgenheid en rust te creëren, maakte De Jong ondermeer de kloostergangen extra breed. „De brede gangen boden de mogelijkheid tot reflectie en het samen zingen van de nonnen”, licht Verfürden toe.

Een andere gang in het klooster, die de verbinding vormt tussen de kapittelzaal en de huiskamer, wordt

▲ **Joanna van Dorp in de brede kloostergang met een reeks pilaren die een aparte sfeer creëren.**

FOTO ANGELIEK DE JONGE

gevuld met een reeks pilaren. Onbewust loop je aan de rechterkant van de pilaren in het donker om je op gemak te voelen. Ook op andere plekken in de priorij plaatste De Jong pilaren of deuren om de loop naar een andere zaal te vertragen en zo een andere sfeer te creëren.

De bemoeienis van De Jong op het sobere leven van de zusters ging zo ver dat hij ook het habijt ontwierp. Op de tentoonstelling is een voorbeeld van zo'n zwart gewaad te zien. Opmerkelijk is dat de architect die ook het woonhuis voor zijn gezin in het Brabantse Schaijk ontwierp, voor zijn eigen vrouw ook zo'n zwart model maakte.

Op de tentoonstelling zijn verder maquettes, modellen, meubels, een film en tekeningen (afkomstig van Het Nieuwe Instituut) van Dom Hans van der Laan, te zien. Bijzonder

◀ **Rechte vormen en weinig versieringen, typeren de ruimtes van de voormalige Priorij.**

FOTOS OSSIP VAN DUJVENBODE

is de sober ingerichte, monumentale kerkzaal, waarin de kerkbanken recht tegenover elkaar staan, zodat de zusters elkaar konden zien tijdens het zingen. Alsook de fraai nieuw aangelegde bloemenrijke binnentuin, ontworpen door landschapsarchitecte Karin Blom van Assendelft.

Buitenplaats Doornburgh aan de Vecht gaat eeuwen terug, het hoofdhuis dateert uit 1772 en fungeerde lange tijd als zomerverblijf voor de familie Huydecoper. Het ruime park

is rijksmonument en is aangelegd door landschapsarchitect Zocher.

In de komende jaren wordt ook het landhuis zelf stapsgewijs herontwikkeld door MeyerBergman Erfgoed Groep, die ook verantwoordelijk is voor de herontwikkeling van Paleis Soestdijk. Het plan is om Buitenplaats Doornburgh om te vormen tot een laboratorium voor wetenschappers en atelier voor kunstenaars. „MeyerBergman Groep wil een duurzame toekomst geven aan erfgoed”,

zegt Verfürden. „We herstellen de gebouwen en geven er een nieuwe betekenis aan. Af en toe zijn er op verzoek rondleidingen door het landhuis. De priorij is van donderdag tot en met zondag open.”

De tentoonstelling *Een Huis voor de Geest* is te zien van 17 mei tot en met 1 september. Op Buitenplaats Doornburgh in Maarssen. Meer informatie op www.buitenplaats-doornburgh.nl.